

СХВАЛЕНО

на засіданні МС

«Суспільно-гуманітарних дисциплін та географії»

протокол №1 від 26.08.2026 р.

керівник МС Карімова А.Г.

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

протокол №1 від 31 серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор

Руслана БАБУХ

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ
З ПРАВОЗНАВСТВА У 9-12 КЛАСАХ**

*Розроблено відповідно до загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів
(додаток до наказу МОН України №722 від 04.05.2026)*

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
Початковий	1	Сприймає окремі елементарні відомості про державу, право, права та обов'язки людини. Розпізнає окремі правові поняття за зразком. Відповідає на прості запитання лише за значної допомоги вчителя, припускається суттєвих змістових і логічних помилок.	Виконує лише частину простих навчальних дій: відтворює окремі слова, терміни, факти за зразком; знаходить запропоновану інформацію у джерелі права лише з допомогою.	Долучається до роботи переважно після безпосереднього спонукання вчителя. Потребує постійного контролю, пояснення кожного етапу роботи та допомоги під час виконання завдань.	Відповідає переважно після прямого звернення. Важко формулює думку, не бере участі в обговоренні правових ситуацій, потребує постійного стимулювання до взаємодії.	Виявляє предметні вміння епізодично, переважно в окремих знайомих ситуаціях і за допомоги.
	2	Розпізнає частину основної інформації про правові явища, державу, закон, права людини. Намагається пояснити прості поняття,	Виконує прості завдання за наданим зразком: співвідносить поняття та визначення, знаходить окремі факти в тексті	Працює за чітким алгоритмом і під постійним контролем. Потребує допомоги у виборі способу	Дає короткі відповіді, реагує на запитання вчителя. Може долучитися до парної чи групової роботи	Демонструє окремі вміння лише під час виконання простих, добре знайомих завдань.

		змістових і логічних помилок.	визначає очевидні права чи обов'язки.	перевірці результату.	спонукання.	
	3	Відтворює окремі факти та прості правознавчі поняття. Розрізняє деякі правові явища, намагається встановлювати прості зв'язки між ними. Потребує допомоги у формулюванні висновків	Виконує типові завдання за зразком: визначає терміни, встановлює відповідність, знаходить потрібну інформацію в навчальному тексті, визначає окремі елементи правової ситуації.	Виконує роботу за запропонованим алгоритмом, але потребує нагадувань і перевірки. Частково контролює правильність власних дій.	Відповідає на прості запитання, може висловити елементарне ставлення до правової ситуації. За допомоги бере участь у спільному обговоренні.	Уміння виявляються переважно в типових навчальних ситуаціях, але нестабільно.
Середній	4	Розуміє окремі правові поняття та факти, відтворює основний зміст вивченого. Розпізнає правові норми, права й обов'язки у простих ситуаціях.	Виконує типові навчальні завдання за алгоритмом: характеризує поняття, визначає учасників правовідносин, знаходить відповідну норму чи інформацію в запропонованому джерелі	Працює за алгоритмом, запропонованим учителем. Потребує допомоги під час перенесення знань на нову ситуацію та перевірки результатів.	Відповідає на запитання, бере участь у простому обговоренні, може висловити власну позицію за опорними запитаннями.	Демонструє базові вміння у більшості типових завдань, хоча потребує підтримки.
	5	Пояснює основні правові поняття простими словами, встановлює нескладні причинно-наслідкові зв'язки. Розрізняє законні та незаконні дії у типових ситуаціях.	Виконує типові завдання: аналізує нескладні правові ситуації, визначає права та обов'язки учасників, працює з фрагментами нормативно-правових джерел, формулює прості висновки.	Виконує більшу частину роботи за алгоритмом із періодичною допомогою. Може самостійно перевірити окремі результати	Висловлює думку короткими логічними висловлюваннями, слухає співрозмовника, за підтримки бере участь у парній та груповій роботі	Уміння виявляються регулярно у типових ситуаціях, але можуть бути нестійкими під час ускладнення завдань.
	6	Демонструє розуміння основних правознавчих понять, класифікує правові явища за заданими ознаками, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Застосовує знання	Самостійно виконує типові завдання: аналізує правову ситуацію, визначає відповідні права, обов'язки та види юридичної відповідальності,	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом. За потреби звертається по уточнення. Може виявити й виправити очевидну помилку.	Аргументує просту позицію, ставить запитання, бере участь у дискусії та спільному аналізі правових ситуацій, дотримується правил взаємодії.	Уміння виявляються достатньо регулярно в типових навчальних ситуаціях

		у знайомих правових ситуаціях.	використовує інформацію з навчальних джерел.			
Достатній	7	Аналізує правову інформацію, порівнює правові явища та поняття, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Застосовує правові знання для пояснення конкретних життєвих ситуацій.	Самостійно аналізує правові ситуації, працює з нормативно-правовими та інформаційними джерелами, визначає права, обов'язки та можливі способи правомірної поведінки.	Самостійно обирає відомий спосіб виконання завдання, планує послідовність дій, здійснює первинну перевірку результату	Чітко висловлює позицію, наводить прості аргументи, бере участь у дискусії, співпрацює під час розв'язання правових проблем.	Виявляє предметні вміння регулярно й у більшості передбачених навчальних ситуацій
	8	Порівнює, систематизує та узагальнює правову інформацію. Аналізує правові ситуації, визначає істотні ознаки, встановлює зв'язки між правами, обов'язками, правовими нормами та відповідальністю.	Застосовує знання для розв'язання практико-орієнтованих завдань, аналізує фрагменти законодавства, обґрунтовує правомірність або неправомірність дій, формулює висновки.	Самостійно планує роботу, добирає потрібну інформацію, контролює проміжні результати, за потреби коригує спосіб виконання.	Аргументовано висловлюється, використовує правову термінологію, враховує думки інших, конструктивно взаємодіє під час дискусії та роботи в групі.	Уміння виявляються стабільно, у різних типових і частково змінених ситуаціях.
	9	Критично аналізує правову інформацію, визначає істотні ознаки правових явищ, порівнює різні правові позиції, робить обґрунтовані висновки. Уміє переносити знання на нові, але близькі за змістом ситуації.	Комплексно розв'язує правові задачі, добирає нормативне обґрунтування, аналізує різні варіанти правомірної поведінки, оцінює наслідки рішень.	Повністю організовує власну навчальну діяльність у межах поставленого завдання, самостійно визначає необхідні джерела та способи роботи, здійснює самооцінювання.	Переконливо аргументує правову позицію, ставить змістовні запитання, веде конструктивний діалог, коректно реагує на альтернативні погляди.	Високий рівень умінь виявляється систематично у різноманітних навчальних ситуаціях.
	10	Глибоко аналізує, синтезує та оцінює правову інформацію. Встановлює складні взаємозв'язки між правовими нормами,	Самостійно розв'язує складні практико-орієнтовані правові завдання, використовує різні джерела інформації,	Самостійно визначає мету, планує та організовує роботу, добирає оптимальні способи досягнення	Вільно й аргументовано комунікує, використовує точну правову термінологію,	Уміння виявляються систематично, впевнено та в нових для

Високий		суспільними процесами та поведінкою людини. Критично оцінює правові ситуації.	застосовує норми права для обґрунтування рішення, пропонує обґрунтовані способи правомірної поведінки.	результату, контролює й коригує власну діяльність.	бере на себе відповідальність за частину спільної роботи, конструктивно веде дискусію.	учня/учениці ситуаціях.
	11	Демонструє розвинене критичне та системне мислення. Інтерпретує правову інформацію, зіставляє різні правові позиції, оцінює аргументи та наслідки правових рішень, формулює самостійні висновки.	Комплексно застосовує знання для дослідження правових проблем, самостійно працює з нормативними та інформаційними джерелами, обґрунтовує правову позицію, пропонує декілька варіантів розв'язання проблеми.	Високий рівень саморегуляції: самостійно визначає завдання, планує діяльність, добирає стратегії, оцінює якість результату та вносить необхідні корективи.	Аргументовано захищає позицію, аналізує аргументи інших, веде конструктивну дискусію, демонструє толерантність до різних поглядів, ефективно співпрацює.	Предметні вміння виявляються систематично, стабільно та в широкому спектрі навчальних і практичних ситуацій
	12	Демонструє найвищий рівень критичного, системного й творчого мислення. Самостійно аналізує складні правові проблеми, синтезує інформацію з різних джерел, оцінює правові аргументи та формулює обґрунтовані оригінальні висновки	Творчо й компетентнісно застосовує правові знання у нових ситуаціях. Самостійно досліджує правові проблеми, критично працює з джерелами права, моделює можливі рішення, оцінює їхні правові та суспільні наслідки.	Повністю самостійно організовує навчально-пізнавальну діяльність, визначає мету й стратегію, прогнозує результат, здійснює рефлексію та вдосконалює власні способи роботи.	Є активним і відповідальним учасником комунікації, переконливо аргументує правову позицію, ставить проблемні запитання, модерує обговорення, сприяє конструктивній взаємодії та досягненню спільного результату.	Уміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових життєвих ситуаціях.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗА ГРУПАМИ РЕЗУЛЬТАТІВ
З ПРАВОЗНАВСТВА У 9-12 КЛАСАХ**

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, Державного стандарту профільної середньої освіти

Рівень	Бал	Група результатів 1 <i>Орієнтування в історичному часі та соціальному просторі, робота з правовою інформацією</i>	Група результатів 2 <i>Критичне мислення, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, розв'язання правових ситуацій</i>	Група результатів 3 <i>Формування громадянської позиції, правова поведінка, захист прав і свобод</i>
Початковий	1	Розрізняє за допомогою вчителя базові правові поняття (право, закон, держава) та найпростіші джерела права.	Називає учасників правової ситуації (юридичної задачі), але не може визначити суть правопорушення.	Декларує знання про існування прав людини, але не пов'язує їх зі своїм повсякденним життям.
	2	Знаходить у тексті нормативно-правового акта окремі слова чи факти за прямою вказівкою педагога.	Констатує факт настання юридичних наслідків без пояснення причин їх виникнення.	Висловлює пасивну згоду з необхідністю дотримання шкільних правил та законів держави.
	3	Відтворює фрагменти правової інформації, не пов'язуючи їх у цілісну систему.	Потребує постійного покрокового керівництва вчителя для виконання будь-яких мисленнєвих операцій.	Не виявляє ініціативи щодо захисту власних прав чи прав інших осіб у модельованих ситуаціях.
Середній	4	Самостійно дає визначення основним правовим термінам та називає елементи системи права України.	Установлює очевидні зв'язки між дією особи та настанням юридичної відповідальності у типових ситуаціях.	. Розуміє взаємозв'язок між своїми правами та обов'язками, намагається не порушувати права інших учнів.
	5	Виділяє головну інформацію з тексту Конституції України чи інших законів за готовим алгоритмом.	Розв'язує прості правові задачі (наприклад, щодо прав дитини чи цивільної дієздатності) за зразком.	Описує за алгоритмом базові інструменти захисту прав людини (звернення до поліції, суду, омбудсмена).
	6	Класифікує нормативно-правові акти за їхньою юридичною силою за допомогою наочних схем чи таблиць.	Пояснює мету існування конкретних юридичних правил та обов'язків у суспільстві.	Виявляє толерантність та повагу до закону під час групової роботи на уроках.
Достатній	7	Самостійно аналізує зміст	Визначає причини, умови та	Демонструє готовність свідомо

		правових норм та визначає сферу дії різних галузей права України.	наслідки правопорушень, класифікуючи їх на проступки та злочини.	обирати правомірні моделі поведінки у побуті, школі та громадських місцях.
	8	Зіставляє інформацію з кількох юридичних джерел, виявляючи спільне та відмінне у регулюванні суспільних відносин.	Самостійно розв'язує правові ситуації з цивільного, сімейного, трудового та кримінального права, спираючись на статті закону.	Аргументовано пояснює важливість активної громадянської позиції та протидії корупції чи дискримінації.
	9	Логічно структурує правову інформацію, створюючи власні схеми, ментальні карти або узагальнюючі таблиці.	Обґрунтовує доцільність обраного способу захисту прав особи у конкретному юридичному випадку.	астосовує легальні механізми (скарги, петиції, заяви) для захисту прав дитини та споживача у навчальних кейсах.
Високий	10	Критично оцінює правову інформацію з медіаресурсів, розрізняючи факти, маніпуляції та суб'єктивні судження.	Здійснює всебічний правовий аналіз нестандартних чи суперечливих життєвих ситуацій, пропонуючи кілька варіантів рішень.	Захищає власну гідність, права і свободи, а також права інших осіб, керуючись виключно правовими нормами та цінностями.
	11	Вільно орієнтується у структурі законодавства України, самостійно добираючи необхідні нормативні акти для аналізу складної проблеми.	Доводить власну правову позицію у дискусіях, використовуючи чітку юридичну аргументацію та норми чинного права.	Пропонує та реалізує (або бере участь) у соціальних чи правових мініпроектах, спрямованих на розвиток громади/школи.
	12	Прогнозує наслідки змін у законодавстві чи правовому просторі на основі глибокого аналізу юридичних тенденцій.	Моделює ефективні алгоритми запобігання правопорушенням серед неповнолітніх на основі правових знань.	Виявляє високий рівень правової культури, транслуючи нульову толерантність до будь-яких проявів протиправної поведінки.